

[5] me4 eu
eu4 me javne nabavke
ja za evropu evropa za mene

NORWEGIAN MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS

Ministarstvo vanjskih poslova
i evropskih integracija
CmG-Gov

CDP
Center for Development Planning

Kontakt: Kancelarija glavnog pregovarača:
tel: +382 (0)20 225-568; +382 (0)20 246-264
e-mail: kgp@mfa.gov.me; web sajt: <http://www.mvpei.gov.me/>

05 JAVNE NABAVKE

Javne nabavke predstavljaju važnu komponentu svake savremene ekonomije. Efikasan sistem javnih nabavki je neophodan za ostvarivanje ciljeva slobodnog tržišta i obezbjeđivanje uslova tržišnog nadmetanja. Sistem javnih nabavki počiva na principima transparentnosti, jednakog tretmana, slobodi tržišnog nadmetanja i nediskriminaciji.

Javne nabavke u Evropskoj uniji obuhvataju skup djelovanja naručilaca iz država članica Evropske unije radi nabavke robe, pružanja usluga ili izvođenja radova. Naručioci podrazumijevaju javne naručioce, kao što su državne institucije, gradovi, opštine i sektorske naručioce koji obavljaju djelatnosti vodosnabdijevanja, snabdjevanja energijom, obezbjeđivanja saobraćajnih i poštanskih usluga.

Cilj evropskog zakonodavstva u ovoj oblasti je da se davaocima usluga, isporučiocima roba i izvođačima radova obezbijedi mogućnost nadmetanja na javnim tenderima u državama članicama Evropske unije. Cilj je, sa jedne strane, jačanje ekonomskog razvoja i efikasnosti, ali i davanje punog smisla jedinstvenom tržištu Evropske unije. Institucije uspostavljene u tu svrhu treba da obezbijede poštovanje zakonodavnog okvira na svim nivoima i osiguraju efikasan sistem pravne zaštite u postupcima javnih nabavki, koji se, između ostalog, zasniva na pravu podnošenja žalbe. Naručioci usluga su dužni da postupak javnih nabavki sprovede uz puno poštovanje principa transparentnosti.

Sistem javnih nabavki čine još i javno-privatno partnerstvo i koncesije. Projekti javno-privatnog partnerstva su projekti koji imaju za cilj zadovoljenje neke javne potrebe, odnosno projekti koji za cilj imaju pružanje javne usluge iz nadležnosti javne vlasti.

Javne nabavke u EU predstavljaju značajno tržište. Prema procjenama Evropske Komisije, ukupna vrijednost javnih nabavki iznosi oko 16% bruto društvenog proizvoda Unije. Očigledno je da javni organi troše mnogo novca na javnu nabavku, a u Crnoj Gori prema podacima iz 2012. udio javnih nabavki u bruto društvenom proizvodu iznosi 13,20%.

Konkurentna praksa u javnim nabavkama je ključ za efikasniju javnu potrošnju. Konkurentni i transparentni postupci nabavke pomažu javnim organima da nabavljaju proizvode i usluge boljeg kvaliteta, za nižu cijenu. Primjena adekvatnih postupaka javnih nabavki i velika konkurencija, kada su u pitanju javni ugovori u EU, umanjuju cijene za oko 30%. Rezultat toga je da se novac poreskih obveznika efikasnije troši, poboljšava se ekonomski razvoj, stvaraju novi uslovi i bolja konkurentnost.

Usklađivanje državnih sistema javnih nabavki zemalja članica je jedan od najbitnijih instrumenata za postojanje internog tržišta i uklanjanje prepreka za slobodnu trgovinu unutar EU. Reformom EU direktiva o javnim nabavkama predviđeno je i intenzivnije korišćenje ja-

vnih nabavki kao instrumenta za promociju održivog razvoja, što se ostvaruje kroz uvođenje obaveze za poštovanje visokih socijalnih i ekoloških kriterijuma, kao i povećanje dostupnosti procesa javnih nabavki za mala i srednja preduzeća.

Ono što Crnu Goru očekuje tokom pregovora u ovom poglavlju je, prije svega, harmonizovanje oblasti koncesija i javno-privatnog partnerstva, a to će predstavljati poseban izazov. Javno-privatno partnerstvo se zasniva i realizuje u cilju stvaranja dodatne vrijednosti i povećanja kvaliteta života kroz efikasno i održivo korišćenje resursa, izgradnju i održavanje infrastrukture i podsticanje inovacija.

Takođe, Crna Gora će ojačati pravnu zaštitu u oblasti javnih nabavki, obezbijediti kvalitetan nadzor nad poštovanjem ugovora i posebno ojačati monitoring i aktivnosti u cilju sprečavanja sukoba interesa u ugovorima javnih nabavki.

Crna Gora je učlanjenjem u Svjetsku trgovinsku organizaciju 29. IV 2012. godine u oblasti javnih nabavki obezbijedila mogućnost djelovanja i na međunarodnoj sceni, gdje posebnu važnost ima Sporazum o vladinim nabavkama, u kom naša država ima status posmatrača, a aktivnosti ka pregovorima o pristupanju Sporazumu će otpočeti u kasnijim fazama.

Usklađivanjem zakonodavstva sa evropskim, Crna Gora će ojačati već dobro regulisanu oblast održivih javnih nabavki, a opcija uvođenja sistema elektronskih javnih nabavki otvara mogućnost savremenijem pristupu aktivnostima koje ova oblast podrazumijeva.